

Reîmprospatați-va memoria

SAVUROS!!!!!! Excelent scrisa !

Pentru suflet si batista cei prea tineri multe n-o sa inteleaga ...Pentru cei mai in varsta cele decrise reprezinta tineretea noastra, asa cum a fost ea, cu bune cu rele...Erau multe lucruri bune si atunci care azi par ridicole pentru tineri...

A fost odata.....

Când ne dureau în cot (!) de comunism pentru că eram prea ocupați să ne trăim tineretea.....

Aparea un ziar de seară: "Informația Bucureștiului", cu mai puțină ideologie și mai multe știri utilitare și de interes public. De la mijlocul anilor '50 apărea cotidianul "Munca". Acesta nu era decât localizarea ziarului sovietic "Trud", tot așa cum "Gazeta literară" din 1954 era "Literaturnaia gazeta" românească. La fel și "Muncitorul sanitar" ori "Gazeta învățământului", săptămânalele unor categorii profesionale.

Radio România se transformase în Radio București și avea până în 1960 un singur program pe unde lungi și medii. Aparatele de radio vândute în magazine nu erau dotate și cu frecvențe scurte, pentru ca lumea să nu poată asculta "Vocea Americii" sau "Europa liberă" – "ziarul vorbit al românilor de pretutindeni", cum se intitula

până în 1963, BBC-ul, sau scurtele programe radiofonice în limba română difuzate la Paris, Atena sau Vatican. Radio București își încheia programul, început la 5 dimineața, la miezul nopții. A apărut apoi și un București 2, emițând din zori până la prânz, emisiunile acestuia prelungindu-se apoi gradat, câte două ore în plus.

Din 1957, exista Televiziunea Română, mai întâi cu programe experimentale, iar apoi regulate. Televiziunea se înființase în România la numai doi ani după aceea din Italia. Față de presa meschină, anostă, marcată de o demagogie ridicolă sau agresivă, Televiziunea, deși în alb-negru, a adus în România o undă de varietate și destindere. În 1959, când s-au sărbătorit 500 de ani de la întemeierea Bucureștilor, s-au alcătuit programe aparte, lansându-se cântece precum “Badea neichii București”, compus de Ion Vasilescu și Gherase Dendrino și interpretat de Maria Tănase, sau “Frumos ești, București!”. Apăreau în programele de divertisment, toate “live”, realizate în condiții tehnice modeste, dar foarte reușite, solistele și soliștii în vogă de la răscrucea deceniilor 6 și 7: Dorina Drăghici, Aida Moga, sora ei, Lavinia Slăveanu, Mara Ianoli, Gigi Marga, Alin Noreanu, Nicolae Nițescu, Wili Donea, George Bunea, Dorel

Livianu. Într-o emisiune muzicală, a debutat, în 1959, la vârsta de 16 ani, Margareta Pâslaru. În același an, Televiziunea n-a ezitat să transmită un program de la barul “Continental”, situat în subsolul unui bloc interbelic de lângă Biserica Rusă, prăbușit la cutremurul din 4 martie 1977.

Tot în 1959-1960, Televiziunea difuza numere de revistă, cuplete, scheciuri, interpretate de cel mai mare comic al vremii, Mircea Crișan, de duetul Horia Șerbănescu – Radu Zaharescu, sau de Vasile Tomazian, un actor foarte popular, care îl imita pe Vico Toriani, unul din puținii cântăreți străini sosiți atunci în turneu la București, sau povestea dialoguri conjugale purtate cu Florica, nevastă-sa.

Din 1961, aproape seară de seară, după telejurnalul de la ora 19, existau, timp de o jumătate de oră, excelente emisiuni pentru copii, al căror protagonist era Așchiuță, un Pinocchio local, mânuit de un păpușar excelent, Iustin Grad. Realizatoarea emisiunii, Daniela Anencov, devenise extrem de populară, la paritate cu Cleo Stiber, crainica frumoasă, cultivată și poliglotă a Televiziunii... Popularitate dobândiseră, datorită rolurilor interpretate în seriale pentru copii, actorii Tudorel Popa (Profesorul Paganel) și Dem Savu (Căpitanul Val-Vârtej -foto). Un eveniment era prezența Mariei Tănase în programele de muzică populară, în mijlocul unui taraf (ultima a avut loc în 1962) ca și aceea a Ioanei Radu, care interpreta romanțe. În 1964, scriitorul Ion Marin Sadoveanu prezenta săptămânal ciclul “Din istoria universală a teatrului”, ilustrat cu secvențe interpretate de actori. Așezat în spatele unui birou masiv, pe un scaun cu dimensiuni de jilț, conferențiarul vorbea liber, îmbrăcat elegant, cu batistă albă la buzunar, răsucind între degete capacul unui stilou Pelikan cu peniță de aur... Moartea scriitorului, survenită în același an 1964, a dus la întreruperea acelui serial elevat. În același an, o montare a unei piese, întreprinsă cu mijloacele teatrului de televiziune – „Pana de automobil” de Friedrich

Durrenmat, consacra un tânăr și strălucit actor în rolul protagonistului, pe nume Mircea Albulescu.

Dacă un crainic radio a pronunțat inversat în acei ani titlul operei lui Mozart “Cosi fan tutte”, de o manieră pe care nu o suportă hârtia, un crainic de televiziune a fost aspru admonestat pentru o știre citită pe post: **“Tovarășul Gheorghe Cioară s-a întors de la Moscova pe calea aerului”**.

Teatrul de revistă, cu o mare tradiție în România, cu nivelul înalt la care îl ridicase Constantin Tănase, a adus multă culoare și mult haz în vremurile de-acum 45-50 de ani. Existau în București două săli încăpătoare ale aceluiași teatru, care primiseră numele marelui comic, o grădină de vară, “Boema”, datând din 1928, pe Strada Theodor Aman, o alta se afla la limita Cișmigiului, pe un spațiu năpădit astăzi de brusturi, buruieni și oțetari, de pe fosta Intrare Brezoianu, rebotezată Rigas, și se mai montau uneori spectacole de revistă pe scena Teatrului de vară din Herăstrău sau în fostul parc Carol, rebotezat “Parcul Libertății”.

Cel mai mare actor al genului era Mircea Crișan. Până în ziua de azi oamenii mai în vârstă își amintesc de “Castravetele” lui, de “Un foc în noapte, un foc în sobă; arde-te-ar focul!”, de legenda potrivit căreia, cu prilejul unei vizite a lui Hrușciiov în Romania, Gheorghiu-Dej l-a adus pe Mircea Crișan să-i distreze, chemând și un translator. Mircea Crișan a mieunat ca pisica, a lătrat precum câinele, a imitat leul, tigrul și alte animale, iar la sfârșit i s-a adresat translatorului: “Acum, tradu!”. Dintr-

un turneu la Paris, actorul s-a întors cu un Chevrolet – clasicul model 1957 – pe care n-a ezitat să-l pomenească pe scenă: “Ce nu face omul pentru o bucată de Chevrolet?”

Notoriu de dinainte de război, de când jucase în filmul “Bing-bang” și de când făcea tandem cu Vasile Vasilache, era N. Stroe (Alo! Aici e Stroe/Și roagă să-i dați voie/O clipă să vă-nveselească). În spectacolul “Vitamina M – Muzica”, montat în 1961 în clădirea de peste drum de Academie a Teatrului “C. Tănase”, fost sediu al Legației Germaniei, într-un dialog imaginar, Stroe i se adresa unei cucoane: “Ați fost la Domnul Puntilla?... – Nu ți-e rușine, domnule?! Eu sunt femeie serioasă”. “Domnul Puntilla” era o piesă de Bertolt Brecht, jucată pe atunci de un teatru bucureștean. Trei ani mai târziu, pe scena Teatrului de Comedie se monta “Rinocerii” de Eugen Ionescu, rolul lui Beranger, protagonistul, fiind interpretat de Radu Beligan, iar pe scena Teatrului Mic se juca “Lección de engleză” a aceluiași dramaturg, sub titlul de “Cântăreața cheală”.

Din 1963, cuvântul România și derivatele sale se scriau iarăși cu “â”. Vreme de un deceniu, consecință a reformei ortografice din 1953, privilegiul acestei grafii îl deținuseră doar vagoanele românești de cale ferată de pe traseele internaționale și tricourile sportivilor români care luau parte la competiții desfășurate în străinătate. În același an, în luna noiembrie, Televiziunea înceta să mai transmită parada militară de la Moscova, din ziua de 7, dar relua în direct, integral, ceremonia înmormântării președintelui SUA, John F. Kennedy, asasinat la Dallas. De-acum, Radiodifuziunea Română, în afară de Alexandru Stark, corespondent la Moscova, avea un trimis permanent la Washington și corespondenți la Paris și la Roma: pe Georges Dascăl și Angelo Chiari. Un magazin cultural foarte citit devenise revista “Contemporanul”, condusă la mijlocul anilor '50 de George Ivașcu și avându-l colaborator permanent pe G. Călinescu (“Cronica optimistului”). În 1963-'64, “Contemporanul” nu mai era foaia proletcultistă înființată în 1948, unde oficiau cei mai abjecți ideologi și culturnici ai noului regim. Aici își începe Nicolae Manolescu lunga și strălucita carieră de cronicar literar. O rubrică foarte apreciată era aceea susținută de un publicist, Mihai Popescu, economist la Camera de Comerț, care dezbătea cu vervă subiecte interesante și incitante. De pildă: se cuvine sau nu ca un bărbat și o femeie, ambii căsătoriți, însă nu unul cu celalalt, să intre într-un restaurant și să ia masa împreună?...

Carmen Silva se chema, de fapt, Vasile Roaită (după numele unui așa-zis ilegalist, dovedit ulterior colaborator al Siguranței). La finele deceniului cinci, era o stațiune prăpădită, frecventată masiv de sindicalști. Trăgeam la “fina”, la pensiune. Fina – gazda noastră, pe atunci văduvă, fusese cununată de bunică-mea prin anii '30. Îi arăta un respect ieșit din comun și i se adresa cu apelativul “nășico”. Casa modestă avea 2-3 camere cu dependințe rudimentare. Pe timpul verii, familia amfitrioanei, cu mic, cu mare, se muta în niște barăci ridicate în curte. Atmosfera generală era ponosită, vag insalubră, dar veselă. Mă hârjoneam cu copiii localnicilor. Ei mă

gratulau cu “vilegiaturistule”, iar eu le ziceam “băștinașilor”. Altminteri, ne înțelegeam bine. Plaja se afla în apropiere. Era puțin populată și cam sălbatică. N-auzeai muzică, defel. Când și când mai huruia răgușit, agățat de un stâlp de telegraf, câte un megafon. Cu greutate puteai recunoaște ce se transmite. Recepția deficitară depindea covârșitor de forța și direcția vântului. La ambianța sonoră contribuia zilnic și un flașnetar uscățiv, îmbrăcat într-un tricou marinăresc, cu o maimuță pe umăr, care naviga printre cearșafurile risipite la buza mării. Primea monede de 25 de bani.

Mă distram la Ghiol. Semăna cu un ștrand, unde protagoniști de toate vârstele se etalau defilând fără complexe în costumul lui Adam sau al Evei (după preferința Făcătorului). Aria destinată fiecărui sex era despărțită, formal, de un gard de uluci crăpate, cu rolul de a stopa – chipurile – ocheadele și de a stăvili eventualele porniri reciproce. Ceea ce nu era cazul, totuși. Buna dispoziție era unanimă, iar comunicarea extinsă și relaxată. Nu am reperat niciodată ceva obscen sau indecent. Partea într-

adevăr scârboasă ținea de operațiunea unsului cu noroiul negru, greu mirositor. Și aceea de încrețire elefantină a pielii. La întoarcere treceam prin dreptul terasei “Potcoava”. În miezul zilei se produceau doi lăutari – unul cu vioara, altul cu acordeonul, știrbi și foarte prietenoși. Repertoriul vocal, susținut alternativ, se compunea din cântece de pahar și voie bună, gen: “M-a făcut mama oltean”, “Ionel, Ionelule”, “Zaraza” etc. Piesele cu dedicație se arvuneau la masă, sub deviza: “cine lipește biștarul, comandă muzica”. Mă număram printre beneficiarii clandestini, fiindcă trăgeam cu urechea pe la gard. Serile le petreceam la vilă, într-un plictis debordant. Cam o dată, de două ori, în perioada sejurului, ieșeam la plimbare pe faleză. Punctul turistic standard de vizitat era vila. Zăboveam apoi pe o bancă în preajma Cazinoului. Concerta o formație “de antren și dans”. Dizeuza, o vedetă a momentului, se numea Dorina Drăghici, care făcea bezele și reverențe după fiecare piesă. Avea succes. Programul se prelungea.

Ce regret de pe vremea aceea? Teatrul radiofonic, liceul Mihai Viteazul, Noapte bună copii, Cine știe câștigă, ziarul Urzica, revista Secolul XX, covrigi cu sare, Timur și băieții lui, Los Paraguayos în turneu, magnetofonul Tesla, ceaiurile cu lumina stinsă și Rolling Stones, șnițel la pachet în drum spre tabără, restaurantele cu mandatar, Costinești, număr și uniformă de liceu, studenții de la arhitectură pictând icoane pe geamurile de la “Ion Mincu”, Carpați fără filtru, formația Mondial, gogoși în Piața Unirii, Margareta Pâslaru, ședințele de exmatriculare ale celor care plecau cu părinții în Israel sau Germania, balul de la Arhitectură, Liviu Ciulei, Țiriac și Năstase, “Macarale, râd în soare argintii”, au intrat rușii în Cehoslovacia, unt, făină, pâine, zahăr și ulei pe cartelă, ouă roșii, pantaloni supraelastici, cotele apelor Dunării, “tacâmuri”, babic, ghiudem, nechezol, Vama-Veche, blatul pe tren la Sinaia, cantonamentele Școlii Sportive, încălzit apa pe reșou, Tanța și Costel, Zizi Șerban, studenții din Cuba, repartiția, Marin Moraru și Toma Caragiu, ceaun din fontă, cravată de pionier, nudism la Sf. Gheorghe, halviță, ciubuc, sirop de 50 de bani, casată de la “Albina”, profiterol, statuia lui Mihai Viteazul, la coada calului, penare de lemn, țigări Mărășești, hârtie albastră de învelit caietele, fier de călcat cu cărbuni încinși, tocul cu peniță, galoșii, butoiul în care se aduna apa de ploaie pentru spălat părul, pereții vopsiți cu rolul, fragii din tren, Moș Gerilă, televiziunea alb-negru, dopurile din cocean, unt în frunză de brusture, Parcul Circului, creionul chimic, gutuile puse la copt pe dulap, George Vraca, așternuturi brodate de mână, câni de tablă, L.S. Bulandra, plăpumărese, spălătorese, birjari, policlinici cu plată, Babele, tenisul la Herăstrău, creasta din Piatra Craiului, canotaj, grohotișuri în Apuseni, sugative, Marina-Marina, șoșoni, foto-minut, caramele, piața cu găinile în cuști de lemn, Orașelul Copiilor, Ion Dacian, moda dinților de aur, căciuli rusești cu urechi, fâș, cicoare, somiere, Piața Palatului, șifoniere cu oglinzi groase de cristal, Grădina Botanică, parfum de trandafiri bulgăresc, păpuși din cârpă, parcul de la Șosea, sifoanele din sticlă colorată, mașina de tocat carne, covata de frământat aluatul, cazanul de fiert rufe, mașina de cusut cu pedală din fier forjat, pe care scria ‘Singer’,

geamuri cu flori de gheață, omul de zăpadă cu cărbuni în loc de nasturi, teracota fierbinte, în fața prăvăliilor se stropește trotuarul cu apă, Cireșarii, bibelouri, statuia lui Lenin, cobilițele de care atârnavă cofele cu mere murate sau iaurt, savarine, cișmeaua de pe stradă, borș la borcan, trăsură, murăturile din beci, soba cu foc din lemne, prăjiturile de un leu cizeci, lumina misterioasă a lămpii cu gaz, fotografiile de familie alb-negru (mătuși cu pălării, unchi țepeni, bunici severi) flașneta din fața teatrului, papagalul cu norocul în cioc, Dâmbovița la Cotroceni, Celentano, defilarea de 23 August, mici la grătar în Parcul Libertății, gara cu zgomote și miros de despărțire... pufoaice, bibelouri, figurine, căței și căluți în vitrina din sufragerie, milieuri, Nivea în cutii plate albastre, Calea Victoriei, closet în fundul curții, copii înfășați strâns, Anda Călugăreanu, țigănci care ghicesc în palmă, ghioc și cărți, babe care leagă și dezleagă farmece, Ștrandul Studentesc, scrobeala de rufe, albăstreala de rufe, bocanci cu blacheuri, cazacă, decolteu encoeur, Librăria Eminescu, Unda veselă cu Stroe și Vasilache – Alo, aici e Stroe / și roagă să-i dați voie / o clipă să vă-nveselească / să glumească iar cu voi. Frank Cafea, balene la gulerele cămășii, tunsoarea garçon, tuns nemțește, coafura paj, coafura Alida Vali, ciorapi tricotați, Căsuța noastră/ cuibușor de nebunii/ te așteaptă ca să vii... Înghețată pe băț, telemea de paișpe, Cico, adidași, patricieni, vată pe băț, stofă pe puncte, loden, Steaua fără nume, Floarea din grădină, Daniela și Așchiuță, Cine știe câștigă, filmul Vagabondul văzut de nu știu câte ori, taxiurile Pobeda, ceasurile Pobeda, cremșnituri de la Casata, Aici Radio Europa Liberă/bună seara, dragi ascultători, Rita Pavone, cravata de pionier cu colțurile roase, laleleee, laleleeeee; când la trap când la galop, Dorina Drăghici, Calboreanu, călimara cu cerneală, cinema Scala, Fory Etterle, spoitori, chimir; miliția economică, Jean Marais, Raf Valone, Luigi Ionescu, Scânteia pionierului, Teatrul Țândărică, țigări Naționale, salicilat, penicilina uleioasă, festivalul tineretului, lipii... Cavit 9 pentru poftă de mâncare, pronosport, loz-în-plic-dai-3-lei-și-iei-nimic, bomboane agricole, fondante, parizer, icre de Manciușia, cartofi noi, la microfon Noel Bernard, artista poporului Lica Gheorghiu, Alain Delon, Simon Templar, trening, bascheți, îmbrăcăminte de la ‘pachet’, inele ghiul, tablouri cu sirene, Unde ie iluziile mele care le-am avut? My, my, my Delilah, Beatles, clasificarea muzicii în ușoară, grea și populară, primele autoserviri, “Dialog la distanță”, telefoane cuplate, programul de apă caldă, creioane chimice, ascuțitori chinezești, noile uniforme școlare, tovarășa dirigintă, mărtișoare, bragă și plăcinte dobrogene, frigider Zil, aparat foto Laika, poze cu dedicație, Pif le chien, Paris Match, Bulă, bancuri cu cutremurul, Carul cu Bere, sticla de bere Rahova, prăjituri cu nume anti-apetisante (Buturugă, Cartof), blatul studentesc la teatre, călătorii la clasa I cu nașul, cursuri de socialism științific, cartușul de Kent și sticla de whisky, chibriturile care nu se aprindeau, Foișorul de Foc, Noapte bună, copii! sufertaș, baia comunală, stambă, Marina Voica, pantofi cu talpă de crep sau rafie, pantofi Guban, geamgii, iurgii, lăptari, zarzavagii, sacagii, tocilari, săpun Cheia, magiun, Cumpărați curent de la IREB!, Dați copiilor bomboane!, stația de radioficare, dușumele de lut,

fotbal cu nasturi, bluze de nailon străvezii prin care se vedeau bretelele de la sutien, pantalonii pescărești, de doc sau evazați, vase de bucătărie emailate, patefon cu ac, rufe înghețate puse iarna afară la uscat, caimac, ierbar, raglan...

Tanța și Costel

La începuturile televiziunii, muzica ușoară românească, inclusiv cea televizată, era dominată de Dorina Drăghici, Gică Petrescu, Luigi Ionescu, Aida Moga, Nicolae Nițescu, Gigi Marga și alții, cunoscuți din spectacole și turnee. Televiziunea le aducea popularitate în plus, dar au trecut destui ani până când numărul de televizoare a ajuns de ordinul sutelor de mii.

Prima interpretă de muzică ușoară lansată de televiziune a fost Margareta Pâslaru. La prima prezență pe micul ecran, era elevă și cânta la un club muncitoresc din cartierul Bucureștii Noi. Lansarea ei la televizor a făcut-o celebră în câteva săptămâni.

Compozitorii cunoscuți se înghesuiau să-i ofere melodii. Alături de ea, a început să apară frecvent în programele televizate Marina Voica, care a devenit și ea vedetă datorită televiziunii. Cei care au remarcat-o și au adus-o la televiziune pe Margareta au fost Valeriu Lazarov și Ileana Pop. Ei au fost primii selecționeri de persoane capabile să devină mari atracții ale micului ecran. După plecarea din țară a lui Valeriu Lazarov, au devenit generatori de vedete Alexandru Bocăneț, care se limita la o echipă restrânsă și Sorin Grigorescu, cel care a lansat majoritatea cântăreților de muzică ușoară de prim rang ai anilor '70-'80, prin celebra emisiune "Steaua fără nume". Ileana Pop, nume mai puțin cunoscut în afara Televiziunii Române, a avut vocația găsirii unor tineri talentați, pe care îi aducea la Televiziune. A fost mereu un secundant al unora din marii realizatori de emisiuni de divertisment. Ileana Pop i-a atras către televiziune, încă de când erau studenți, pe Florian Pittiș, pe Mariana

Mihuț și pe mulți alții. Tudor Vornicu, el însuși om cu talentul rar de a simți vocația telegenică a unor oameni (i-a invitat frecvent la Televiziune pe prof. Grigore Moisil și pe Catinca Ralea) și-a asociat-o pe Ileana Pop ca realizator la emisiunea duminicală, sub numele Ileana Vlad. Când a înființat în România prima sa firmă de producții televizate, Valeriu Lazarov a numit-o director pe aceeași Ileana Pop, deși aceasta depășise, de destulă vreme, vârsta pensionării.

Am amintit că prima crainică a televiziunii a fost Mariana Zaharescu. Era o brunetă frumoasă, cu o voce și o dicție excelente. Fusesse crainică la Radio și s-a adaptat foarte bine cerințelor televiziunii. Probabil că noua ei postură a determinat o reverificare a dosarului de origine socială și i s-or fi descoperit cine știe ce hibe. Cert este că, după numai câteva luni a fost mutată înapoi la Radio și apoi dată afară. În locul ei, au fost aduse două fete drăguțe, fără vreo pregătire, dar cu dosare corespunzătoare, care au fost școlite cu termen redus de o crainică de la Radio. Se bâlbâiau frecvent și erau crispate în fața camerei. Unul din regizori, parcă David Esrig, încerca să le determine să-și mascheze crisparea. Una din soluțiile recomandate de Esrig era zâmbetul, la știrile “bune”.

În toamna anului 1957, Grigore Preoteasa, ministrul român de externe de atunci, (a cărui fiică a fost prima soție a lui Adrian Năstase) a murit într-un accident de avion, când se întorcea de la Moscova. În mijlocul știrii, crainica și-a adus aminte de indicația regizorului și a trântit un zâmbet seducător. Tovarășii de la cadre n-au avut de ales și au fost obligați să recurgă la crainice profesioniste. Așa au venit de la Radio Cleo Stiber și Georgeta Perlea, care au fost mulți ani prezențe simpatizate și apreciate de public. Pe atunci, programul începea la 7 seara și dura două-trei ore. Când volumul programelor a crescut, a mai fost angajat, în chip de crainic, Florin Brătescu, o voce remarcabilă și o prezență care fermeca telespectatoarele. Mai târziu a devenit crainică și Ioana Măgură, care a fugit ulterior din țară și a preferat Europa Liberă, Televiziunii Române.

Până pe la începutul anilor '70, pe locul actualului hotel Dorobanți au existat două localuri: Mon Jardin și Poarta Albă. Primul era un restaurant interbelic, cu loji de pluș și ring de dans, iar vara cu o grădină faimoasă. La Mon Jardin s-a cântat jazz chiar și în anii '50, când acesta era considerat muzică decadentă. Din formația de la Mon Jardin au făcut pe atunci parte Sergiu Malagamba, Iancsi Korosi și Johnny Răducanu. A cântat în particular cu această formație Yves Montand care în 1956 a întreprins un turneu răsunător la București, întrucât de aproape un deceniu nu mai veniseră în România interpreți din Occident. Yves Montand era pe atunci comunist. A susținut câteva concerte, iar după unul dintre acestea a fost dus la Mon Jardin, unde a rămas încântat de jazz-ul interpretat acolo și a cântat împreună cu formația. Nu-i exclus ca vreunul dintre muzicanți să fi încercat să-i tempereze entuziasmul pentru ideologia roșie. Frecventau în anii '50 Mon Jardin-ul criticii de artă Petru Comarnescu și Eugen Schileru, calamburgiul Oscar Lemnaru și mulți alți intelectuali.

Poarta Albă era o cârciumă cu ciorbă de burtă și grătar, unde se consumau bere și alcooluri distilate, inclusiv secărică, populara băutură din anii '50. Într-o seară, a nimerit acolo și Maria Tănase. Era iarnă și un țăran din apropiere de București își priponise căluțul cu care aducea marfă la piață la intrarea în local. Maria Tănase a intervenit pentru ca animalul să fie îngăduit înăuntru, la căldură. Acesta, ascultător, s-a lăsat jos într-un colț al cârciumii și a adormit cu capul sub masa stăpânului.

La Poarta Albă venea autorul versurilor cântecului "Din bucata mea de pâine" (Din bucata mea de pâine/ Am hrănit un om și-un câine/ Omul nu mă mai cunoaște/ Câinele mă recunoaște), care putea fi auzit în bodegile de periferie, și mai veneau vreo doi poeți de cârciumă; specie de mult dispărută. Aceștia își multiplicau poeziile pe coli de hârtie și, după ce intrau în local, le împărțeau clienților așezați la mese.

După o jumătate de oră, poetul făcea din nou turul meselor și își strângea versurile. Unii mușterii, drept răsplată, îi trimiteau autorului ceva de băut: o halbă de bere, o tescovină, o sută de rachiu sau de "Adio, mamă!"... Versurile unui poet de cârciumă puteau suna în felul următor: "Eu nu-s decât un vagabond/ Bătut de vânturi și de ploii;/ Sunt un gunoi/ Dar, din an în an/ Îmi fumez pipa mea sub un castan."

Pe vremea "dezghețului", când galantarele și rafturile restaurantelor nu mai erau goale, Păstorel Teodoreanu susținea în revista Magazin o Cronică gastronomică, iar Maria Tănase cânta la redeschisul restaurant Continental de pe Calea Victoriei, acompaniată de Fărâmiță Lambru. În pauză, cântăreața mergea în bucătăria localului să fumeze cu sete două-trei țigări una după alta, împreună cu instrumentistul, care tocmai își instalase telefon și se furlandisea față de personalul restaurantului, sunând acasă. Într-una din seri, întrebându-și în receptor nevasta ce îi gătise, după primirea răspunsului, o îndemna: "Da' să pui, fă, în tocană și-o foaie de dafin... și pune și nițel piper." Plictisită, Maria Tănase îi recomanda între două fumuri de țigară: "Spune-i, mă, să pună și niște rahat!" Prompt, acordeonistul se executa: "Doamna Maria zice să pui și niște rahat, pentru că vine și dumneai la masă."

Un alt turneu al unui artist străin care a lăsat urme adânci la București, mai ales în cartierele mărginașe, a fost cel întreprins în 1958 de actorul și cântărețul indian Raj Kapoor, protagonistul filmului "Articolul 420". Raj Kapoor a apărut și la noua televiziune – care emitea din 1957 – și a înregistrat un disc la Electrecord cu piesa "Avaramu" din coloana sonoră a filmului. Pe canavaua acestuia lăutarii au dat la iveală o manea care s-a cântat apoi ani de zile prin bodegile de la periferie: "Pe Șoseaua Colentina/ trece Rita cu mașina/ și golani după ea/Ca să-i umfle camera." În anii 1959-'60-'61 nu era politic să ai automobil. Omul bine cotat avea motocicletă și magnetofon Tesla cehoslovac. Motocicleta cea mai șic era importată din RDG, de 250 cm³ și Jawa cehoslovacă. Mai existau Zundapp și BMW, unele cu ataș, dar acelea erau din timpul sau dinaintea războiului. La sfârșit de săptămână, bucureștenii cu motociclete plecau împreună cu soțiile sau cu prietenele spre Snagov, Mogoșoaia, Pădurea Pustnicul sau pe Valea Prahovei. La petrecerile date în

apartamente particulare, sâmbăta seara, magnetofonul era un simbol de modernitate și înlesnire. În anturaje mai modeste, cu același prilej, se puneau la patefon discuri cu Dorina Drăghici, Nicu Stoenescu, Ioana Radu sau Mia Braia. După discuri de patefon dansau și elevii din ultimele clase de liceu atunci când mergeau în excursie la munte, școlile medii având patefon în dotare.

În fostul local “Modern”, aflat în capătul dinspre Calea Victoriei al fostei străzi Sărindar, s-a deschis în 1958 restaurantul “Berlin”, cu specific culinar german, decorat de către un arhitect din Republica Democrată Germană. La etaj exista un bar cu taburete înalte, unde berea blondă Radeberger, îmbuteliată în sticle de o jumătate de litru, era servită în sonde.

Multe dintre restaurantele bucureștene fuseseră rebotezate: Capșa devenise “București”, de pildă. Athenée Palace își păstrase însă hramul și-l păstrase și pe Petrică Johnson, barmanul de culoare de pe vremuri. Hai la *atene palace*, unde nouă mult ne place! La Capșa (tot așa îi zicea lumea) și la Athenée Palace venea noua elită intelectuală fidelă regimului aflată la loc de cinste între privilegiați. În cele două braserii, mai puteau fi văzuți și scriitori interbelici, străini de grațiile noului regim, precum poetul Ion Barbu sau Păstorel Teodoreanu. Acesta din urmă, puțin grizat, într-o seară, ieșind de la Athenée Palace, a scos o bancnotă de 5 lei vrând să i-o dea portarului – credea el – galonat și plin de fireturi, cu rugămintea: “Adu-mi, te rog, un taxi.” Poetul îl confundase pe portar cu un amiral venit la o recepție. Indignat, acesta și-a declinat identitatea, amenințându-l cu arestarea pe poet. “Atunci, adu-mi un vapor”, a răspuns Păstorel...

În apropiere de Athenée Palace, pe locul actualului Hotel București, într-un imobil prăbușit la cutremurul din 1977, își continua existența, la parter și la primul etaj, Cofetăria Nestor, rebotezată “Victoria”. La etaj, cofetăria avea aspectul unei braserii elegante. O frecventau domni de pe vremuri, cu părul alb sau grizonat, îmbrăcați pedant, unii arborând batista la buzunarul de la piept al hainei. Aici se serveau café-frapé și Mazagrין cu pai lipit de sticla brumată a sondei, bere germană, vermut italian, coniac indigen, citron pressé și oranjadă. Specialitățile de cofetărie erau pregătite după rețete vechi, adesea de către aceiași oameni din epoca anterioară instaurării comunismului. Se serveau la “Nestor” profiterol, tort și merengue-glacé, înghețată simplă ori asortată cu frișcă și “langue de chat”, Coupe-Jacques, Krantz, Joffre, Parfait Maréchal, prăjituri Bibescu, cărora ulterior li s-a spus Tosca, picromigdale, alune de pădure pudrate fin cu sare, cafea turcească și cafea-filtru. La parter, pe lângă bomboanele cu vișine trase în ciocolată și fructele confiate, se vindeau fondante. O braserie cu scaune înalte împrejurul barului fusese deschisă la parterul unui bloc interbelic de pe Bulevardul Nicolae Bălcescu (noul nume) care se învecina cu Biserica Boteanu. Întrucât veneau studenți de culoare, nu puțini în Bucureștiul epocii, i s-a spus Katanga, porecla substituindu-i numele. În apropiere de Katanga, pitit în gangul de lângă magazinul Unic, era faimosul băruleț „La Chinezu”, loc frecventat de sportivii de performanță care, după ce luau masa la

cantina CNEFS, situată pe la colțul bulevardului Magheru cu strada Dem. I. Dobrescu, veneau să bea o cafea și să mai stea la taclale.

Primele două congrese ale Partidului Muncitoresc Român se desfășuraseră în Sala Ateneului. Apoi, Ocârmuirea s-a gândit să înalțe o clădire anume pentru ele și așa a fost construită la sfârșitul anilor '50 Sala Congreselor cu o capacitate de 3600 de locuri, în spatele fostului Palat Regal. S-au demolat case vechi pentru ca noul edificiu să fie înconjurat de o duzină de imobile dominate de un bloc turn cu 14 etaje. La parterul unuia dintre acele blocuri mai există și azi magazinul "Filatelia", inaugurat în 1960, iar în capătul opus, colț cu strada Știrbei Vodă, la parterul altui bloc, s-a deschis tot atunci un restaurant-expres spațios, modern pentru acele vremuri, în care se putea lua masa de prânz, compusă din două feluri de mâncare, cu circa 10 lei. După ce în Sala Congreselor s-a ținut, în iunie 1960, al treilea conclav al partidului unic, au început să fie proiectate aici filme, îndeosebi premiere, i s-a zis Sala Palatului și din 1962 au început să cânte pe scena ei soliști străini. Între primii, Domenico Modugno. În iarna lui 1962, Modugno a cântat aici "Aleluia" și câteva din compozițiile sale: "Volare", "L'uomo în frak", "Piove", rămasă multă vreme în amintirea românilor prin refrenul "Ciao, ciao, bambina". A înregistrat și el un disc la Electrecord. În același an, a mai cântat o celebră soprană peruviană de coloratură, Imma Sumah, apoi Claudio Villa, făcând furori cu "Un tango italiano". Era vremea muzicii ușoare italiene – din 1964 Televiziunea Română începe să retransmită Festivalul de la San Remo. Însă noul "dezgheț" adusesese cha-cha-ul, muzica latino-americană, concomitent cu bomboanele cubaneze (din trestie de zahăr, colorate, în formă de inimioară) și twist-ul.

Unele case din Rahova, chiar dintre cele aflate pe strada principală a cartierului, aveau bănci la intrare. Vara, spre sfârșitul zilei, se așezau acolo la taclale bărbați și femei – oameni trecuți de prima tinerețe. Alții veneau din vecini cu scaunele lor. Discutau, fumau, ronțăiau semințe cumpărate cu 25 de bani cornetul. La sfârșitul anilor '50 încă își mai aminteau de...Postul Festivalului.

În 1953 avusese loc la București Festivalul Mondial al Tineretului. Participaseră numeroși străini, îndeosebi oameni de stânga, din partidele comuniste occidentale; alții veniseră din Asia sau din America Latină. Aveau prilejul să vadă cum se trăiește într-o țară condusă de comuniști. Pentru ca Bucureștiul să pară un oraș bine aprovizionat, chiar îmbelșugat, cu 2-3 luni înainte, Ocârmuirea începuse să drămuiască drastic mâncarea și băutura, astfel încât în săptămânile premergătoare Festivalului nu se mai găsea aproape nimic de cumpărat în magazine. Timp de două luni nu se vindea nicăieri (nici în localuri) un gram de băutură alcoolică. La sfârșitul "postului", au fost oameni care au leșinat, au făcut infarct sau chiar au murit pentru că abuzaseră de bere, țuică sau vin.

Alți colegi, în ziua de Ignat, înainte de începutul vacanței de iarnă, aduceau la școală șoric din porcul tăiat și pârlit cu paie în propria curte. Curțile din Rahova erau fabuloase. Într-una dintre ele, copleșită de bozii, oțetari și salcâmi, despărțită de un

maidan printr-un gard cu uluci, zăcea epava unei trăsuri cu coș și felinare. Mă suiam în ea atunci când mergeam la copiii familiei Slabacu – macedoneni. Erau și aromâni în Rahova, îndeosebi foști negustori, și învățasem ceva din graiul lor, folosit ca o limbă secretă. În alte curți existau fântâni săpate în pământ, garaje dezafectate, cotețe de porci, găini în libertate râcâind după râme, voliere de porumbei. Primăvara izbucnea liliacul, iar o lună mai târziu, când curțile erau pline de flori și verdeață, unii scoteau difuzorul afară, agățându-l într-un pom. Oamenii care nu aveau bani pentru aparat de radio și abonament cumpărau un difuzor pentru care plăteau o taxă lunară la Stația de radioficare. Aceasta retransmitea unicul post național, astfel încât difuzorul era un radio cu un singur program. Aparatele din comerț erau concepute anume (nu aveau decât unde medii și lungi) ca să nu poată capta Vocea Americii sau Europa liberă, altminteri bruiate puternic, privilegiu de care se bucurau radiourile produse înainte de război. La petreceri se dansa după muzică de patefon, redată pe placi de 78 de turații, având imprimate o melodie pe față și alta pe revers, care se făceau țândări dacă erau scăpate pe jos. Patefonul era pick-up-ul vremii, ace pentru el vânzându-se în orice librărie sau papetărie. Oamenii cu pretenții discutau despre “menajul” (așa i se spunea căsniciei) Dorinei Drăghici cu Nicu Stoenescu, tenor de muzică ușoară și interpret de romanțe, care îl imita pe Tino Rossi. Această pereche era în vârful topului. Cântau amândoi un șlagăr dulceag, “Firicel de floare-albastră”. Toamna, dacă aveau și grădină, unele localuri, precum “Strugurel”, sau cel de la Piața Rahova, încropeau o mustărie împrejmuțită cu stuf, unde se mânca pastramă la grătar și se bea turburel. Etalonul îl reprezentau mustăriile din Târgul Moșilor, din Obor, unde în 1958 Maria Tănase a cântat pe estrada cârciumii “La prispa înaltă”. Toamna era anotimpul care sporea aerul patriarhal al Rahovei. În octombrie, în curți, dar și pe străzile acelea cu aspect de ulițe, se ardeau gunoaie, crengi, frunze uscate al căror fum se înălța lent și leneș spre cer. Cu o lună înainte, în septembrie, se aduceau de la piață legumele de pus la murat în borcane înalte de-un metru legate la gură cu celofan, ținute în magazia de lemne, în antreu, pe verandă sau în marchiza parfumată cu miros de gutui. Proprietarii noștri le păstrau în pivnița lor căptușită cu cărămizi, iluminată electric, închisă cu un chepeng de metal. Tot acolo țineau, în sticle cu gâtul lat, înșirate pe polițe, mărar, leuștean, chimen, tarhon. Bulionul era fiert în curte, la foc de lemne, într-o oală de 50 de kilograme, proptită pe pirostrii. În Rahova mâncarea era pregătită cu grijă, minuțios. Femeile din vechea generație fuseseră casnice. Aveau rețetele lor pentru musacale, ostropeluri, tocane, plachii de pește, iahnii de fasole. De Crăciun și de Paște erau scoși din cuptor cozonacii simpli și cei cu felurite umpluturi; în zilele de pomenire a morților se făcea colivă cu grâu arnăut, fiert o noapte întregă. Dulceața și șerbetul tot în casă erau făcute, ca și vișinata ori micile cantități de lichior și mastică. La fel, brânzoaicele, saleurile, baclavalele, gogoșile înfuriate, pudrate cu zahăr...

Autor: *Necunoscut*